

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Erkki Sadam

Teie 26.06.2024

Compensa Life Vienna Insurance
Group SE
Erkki.Sadam@compensalife.ee

Meie 31.12.2024 nr 2.1.-4/24/498-1266-14

Tagasiside andmetega tutvumise võimaldamise seire kohta

2024. a mais algatas Euroopa Andmekaitse nõukogu liikmesriikides ühistegevuse, mille eesmärgiks oli saada põhjalikum ülevaade sellest, kuidas on tagatud andmesubjektide õigus tutvuda andmetega, mis tuleneb isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artiklist 15. Ühistegevusest võttis osa ka Eesti Andmekaitse Inspeksioon. Andmekaitse Inspeksiooni seire keskendus 2024. a andmesubjektide õiguste teostamisele kindlustussektoris, mille raames saadeti täitmiseks küsimustik ka Compensa Life Vienna Insurance Group SE (Compensa, andmetöötaja).

Täname seires osalemast. Käesolevaga toome välja Compensa vastuste analüüsimisel tuvastatud positiivsed tähelepanekud ja juhime tähelepanu ka töötlemise kitsaskohtadele.

1. Positiivsed praktikad:

- a) asjaolu, et andmesubjektide taotluste käsitlemisse on kaasatud mitmed erinevad organisatsioonilised üksused;
- b) andmed väljastatakse ajakohaselt, taotluse saamise hetke seisuga.

2. Kitsaskohad:

- a) Andmetega tutvumise taotluste säilitamistähtaeg. *Compensa Life Vienna Insurance Group SE andmete säilitamise juhendi kohaselt on isikuandmetega tutvumise taotluste ja nendega seotud kirjavahetuse, sealhulgas vastuste säilitamisperiood 10 aastat. Säilitamisperiood algab hetkest, mil andmesubjektile on saadetud viimane vastus.*¹

Säilitamise piirangu põhimõtte kohaselt (IKÜM art 5 lg 1 punkt e) peavad vastutavad töötajad tagama ka selliste isikuandmete (juurdepääsutaotlused ja nendega seotud kirjavahetus) asjakohased säilitamistähtajad ja suutma nende asjakohasust tõendada (IKÜM art 5 lg 2). Igasugune säilitamine peab olema objektiivselt põhjendatud. Siinkohal tuleks arvesse võtta, et koondandmete pakett, mis sisaldab kõiki taotluse esitanud andmesubjektiga seoses töödeldavaid isikuandmeid, annab mõnikord üksikasjaliku ülevaate andmesubjekti eraelust. Säilitamistähtaeg peaks olema määratud objektiivsete kriteeriumite alusel ja dokumenteeritud põhjendustega. Vastutavad töötajad peaksid tagama, et juurdepääsutaotluse teatis salvestatakse eraldi muust andmesubjekti käsitlevast teabest, mille suhtes võidakse kohaldada muid säilitamistähtaegu ning samuti muudest juurdepääsuõigustest vastutava töötaja organisatsioonis. Muud liiki dokumentide või kirjade kohustuslikke säilitamistähtaegu ei tohiks vaikimisi kohaldada. Vastutavad töötajad peaksid hoolikalt hindama, kas need sätted hõlmavad tegelikult juurdepääsutaotluste edastamist, ja dokumenteerima oma hinnangu.

¹ Compensa vastus p. 2.2

Seega tuleks andmetöötlejal analüüsida vajadust säilitada andmetega tutvumise taotluste, nendega seotud kirjavahetuste ja vastustega seonduvaid andmeid ja vaadata üle määratud 10-aastase säilitamistähtaaja proportsionaalsus ning vajalikkus.

- b) Juurdepääsutaotluste vastuvõtmise viisid. Compensa andmetega tutvumise taotluse nõuete kohaselt tuleb taotlus esitada kirjalikult ning taotluses tuleb täpsustada millist tüüpi andmetega andmesubjekt soovib tutvuda.²

Selgitame esmalt, et vastutavad töötlejad peaksid olema valmis juurdepääsutaotlust vastu võtma ja menetlema olenemata selle saamise viisist. Andmetega tutvumise õiguse kasutamiseks ei ole õiget ega standardset viisi ning andmesubjektil ei tohiks olla takistusi oma õiguste kasutamisel. Suunistes 01/2022 korratakse, et isikuandmete kaitse üldmääruses ei ole sätestatud mingeid ametlikke nõudeid andmetega tutvumise taotlustele, et vastutav töötleja hõlbustab andmetega tutvumise õiguse kasutamist ega tohiks keelduda andmetega tutvumise taotluse alusel tegutsemast, välja arvatud juhul, kui ta suudab tõendada, et ta ei suuda andmesubjekti tuvastada (IKÜM artikli 12 lõige 2). Seega tuleb andmetöötlejal läbi mõelda ka lahendused nende andmesubjektide taotluste lahendamiseks, kes soovivad taotlust esitada suuliselt, nt telefoni teel.

Seoses taotluse täpsustamisega on andmetöötlejal võimalus paluda andmesubjektidel oma taotlust täpsustada, kui see on kooskõlas IKÜM põhjenduspunkt 63 lausega 7, st vastutav töötleja töötleb suurt hulka andmesubjekti käsitlevat teavet. Seega ei saa seda võimalust kohaldada kõik vastutavad töötlejad ja igasuguste juurdepääsutaotluste puhul. Juhul, kui andmetöötleja töötleb suures mahus teavet, siis sõltuvalt asjaoludest ja tehnilistest võimalustest võib olla viise selle probleemi lahendamiseks, näiteks pakkudes veebipõhiseid iseteenindusvahendeid. Kui selliseid lahendusi ei saa kasutada, võib vastutav töötleja, kes töötleb suurt hulka andmesubjektiga seotud teavet, paluda, et andmesubjekt täpsustaks enne, kui talle teave edastatakse, millise teabe või milliste isikuandmete töötlemise toimingutega on taotlus seotud.³ Samas ei tohiks täpsustuste küsimise eesmärk olla juurdepääsutaotlusele vastamise piiramine ja seda ei tohiks kasutada andmete või töötlemise kohta käiva teabe varjamiseks. Seega, kui vastutav töötleja palub andmesubjektidel oma taotlust täpsustada, annab ta samal ajal ka sisulist teavet töötlemistoimingute kohta, mis võivad andmesubjekti puudutada (IKÜM artikli 12 lõige 2), teavitades oma tegevuse asjakohastest harudest, andmebaasidest jne.⁴

- c) Info vastuvõtjate kohta. Compensa on märkinud, et *konkreetsed vastuvõtjad loetletakse, kui see on otseselt seotud andmesubjekti huvidega. Muidu loetletakse ainult vastuvõtjate kategooriad, et säilitada selgus ja operatiivne tõhusus.*⁵

IKÜM artikli 15 lg 1 punkti c kohaselt tuleb andmesubjektile anda info vastuvõtjate või vastuvõtjate kategooriate kohta. Vastutavad töötlejad peavad täpselt registreerima, millistele üksustele nad isikuandmeid avaldavad ja kus need vastuvõtjad asuvad, et oleks võimalik nimetada tegelikud vastuvõtjad vastavalt IKÜM artikli 15 lõike 1 punktile c. Artikli 15 kohaselt ette nähtud, et kui andmesubjekt ei ole otsustanud teisiti, on vastutav töötleja kohustatud nimetama tegelikud vastuvõtjad, välja arvatud juhul, kui neid vastuvõtjaid ei ole võimalik kindlaks teha või kui vastutav töötleja tõendab, et andmesubjekti andmetega tutvumise taotlused on selgelt põhjendamatud või ülemäärase isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 12 lõike 5 tähenduses.⁶

Koondraport seire tulemustega avalikustatakse Euroopa Andmekaitsekoostöökoostöö (EAKN) kodulehel jaanuaris 2025.

² Compensa vastus p. 4.3, punkt a, c; vastus 5.13 kohaselt ei paku ettevõtte andmesubjektile muid viise andmetega tutvumiseks

³ Suunistes 01/2022 andmesubjekti õiguste kohta – õigus tutvuda andmetega. lk 16

⁴ Suunistes 01/2022 andmesubjekti õiguste kohta – õigus tutvuda andmetega. lk. 17

⁵ Compensa vastus, p.5.7

⁶ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, Österreichische Post AG, C-154/21

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Annika Kaljula

jurist

peadirektori volitusel